

PAPEŽ ODKRITO O SEBI

Papež Frančišek je v pogovoru za argentinski list »La Voz del Pueblo« (pogovor je 25. maja 2015 objavil tudi "Osservatore Romano") povsem odkrito spregovoril o sebi in svojih navadah. Priznal je, da ne pazi na vsako svojo besedo. »Prej sem vratolomen. Ker mi prehitro zdrsne kakšna beseda z jezika, mi to kdaj pa kdaj povzroča lepe glavobole.« Javna občila včasih preobrnejo njegove besede ali pa jih vzamejo iz prave vsebine.

Nikdar ni niti sanjal o tem, da bo kdaj papež. V konklavu leta 2005 ni bil nikakršen resničen protikandidat kardinalu Josephu Ratzingerju. Jasno mu je bilo, da naj bo ta prihodnji papež. Svoje priljubljenosti, ko je papež, si ne zna točno razložiti. »Tako je, kot da so ljudje razumeli, kaj bi rad povedal. Poskušam biti konkreten.«

Potrebuje psihološko bližino ljudi. »Dajejo mi pozitivno energijo.« Sebe ima za mestnega človeka, saj je odrasel v Buenos Airesu. »Na deželi ne bi mogel živeti.« Zato sedaj še toliko bolj pogreša možnost, da bi se sprehodil po ulicah in si privoščil pico. Kot kardinal v argentinskem glavnem mestu je vedno rad hodil peš, se peljal z avtobusom ali podzemno železnico.

Papež je v pogovoru tudi povedal, kakšne življenjske navade ima. Zaspri takoj in globoko. »Vedno spim šest ur. Običajno sem ob devetih v postelji, berem do desetih. Ko se mi oči začnejo zapirati, ugasnem luč, spim do štirih in se zbudim sam od sebe. To je moja biološka ura.«

Potrebuje tudi opoldanski počitek, 40 minut do ene ure spanja. »Če nimam tega počitka, potem se mi to pozna.«

Televizije ne gleda. To obljubo je naredil julija 1990 pred "karmelsko Devico". Namesto tega dobiva informacije iz italijanskega dnevnika "La Repubblica", ki ga zjutraj bere deset minut. Tudi interneta ne uporablja. O izidih svojega priljubljenega nogometnega kluba San Lorenzo iz Buenos Airesa ga tedensko seznanjajo eden izmed švicarskih gardistov.

Družina (7. stari starši - 2)

Danes bomo nadaljevali razmišljanje o starih starših in upoštevali vrednost in važnost njihove vloge v družini. Pri tem se bom izenačil s temi ljudmi, saj tudi jaz spadam v to starostno skupino. Ko sem bil na Filipinih, me je filipinsko ljudstvo pozdravljalo z besedami »Lolo Kiko« - kar je dedek Frančišek. Lolo Kiko so govorili! Prva stvar, ki jo je treba poudariti, je: res je, da nas hoče družba izločiti, gotovo pa ne Gospod. Gospod nas nikoli ne izloči. Kliče nas, da bi mu sledili v vsakem starostnem razdobju in tudi starost vsebuje neko milost in neko poslanstvo, pravi Gospodov klic. Starost je poslanstvo. Ni še čas, "obesiti vse na klin". To razdobje življenja je drugačno od prejšnjih, o tem ni dvoma, moramo si ga malo celo "izmisliti", ker naše družbe niso duhovno in moralno pripravljene, dati temu življenjskemu času njegovo polno vrednost. Drži, da nekoč ni bilo tako samoumevno imeti čas na razpolago; danes je to veliko bolj. Tudi krščanska duhovnost je bila nekoliko presenečena, saj gre za oblikovanje neke duhovnosti starih ljudi. Pa, hvala Bogu, ne manjka pričevanj starih svetnikov in svetnic.

Zelo me je presenetil *Dan starih*, ki smo ga praznovali leta 2014 tukaj na Trgu sv. Petra: trg je bil poln. Poslušal sem zgodbe starih, ki se darujejo za druge, pa tudi poročene pare, ki so povedali: »Praznujemo 50-letnico zakona, praznujemo 60-letnico zakona.« Važno je, da to vidijo mladi, ki se hitro utrudijo: to je važno pričevanje starih o zvestobi. In na tem trgu jih je bilo toliko tisti dan! To je razmišljanje, ki ga je treba nadaljevati tako v cerkvenem kot v civilnem okolju. Evangelij nam prihaja naproti z zelo lepo, ganljivo in opogumljajočo podobo. To sta Simeon in Ana, o katerih govori Lukov evangelij Jezusovega otroštva. Gotovo sta bila stara, "starček" Simeon in "prerokinja" Ana, ki ji je bilo 84 let. Ta žena svojih let ni skrivala. Evangelij pravi, da sta oba pričakovala Gospodov prihod z veliko zvestobo vsak dan skozi dolga leta. Hotela sta videti ta dan, spoznati njegova znamenja, zaznati njegov začetek. Morda sta se že po malem spoprijaznila z mislijo, da bosta prej umrla, saj je to dolgo pričakovanje zavzelo vse njuno življenje. Nobene važnejše dolžnosti nista imela, kot je bila ta: pričakovati Gospoda in moliti. In ko sta Marija in Jožef prišla v tempelj, da bi izpolnila predpise Postave, sta se Simeon in Ana po navdihu Svetega Duha z navdušenjem približala (prim. Lk 2,27). Breme let in pričakovanja je v hipu izginilo. Prepoznala sta Otroka in odkrila novo moč za novo nalogo: zahvaljevati se za to Bpžje znamenje in pričevati zanj. Simeon je dobesedno iz rokava stresel čudovito

hvalnico veselja (prim. Lk 2,29-32) – tisti hip je bil pesnik – in Ana je postala prva oznanjevalka Jezusa: »O njem [je] pripovedovala vsem, ki so pričakovali odkupitev Jeruzalema« (Lk 2,38).

Dragi stari starši, dragi stari, stopimo na stezo teh dveh izrednih starcev! Postanimo tudi mi vsaj nekoliko pesniki molitve: uživajmo v iskanju svojih besed, spet si prilastimo tiste, ki nas jih uči Božja beseda. Molitev starih staršev in sploh starih je velik dar za Cerkev, je bogastvo! Je velika pomoč modroti tudi za vso človeško družbo, predvsem za tisto, ki je prezaposlena, preveč zavzeta, preveč raztresena. Nekdo pač mora prepevati tudi zanje, opevati Božja znamenja, razglašati Božja znamenja, moliti zanje! Opazujmo Benedikta XVI., ki si je izbral, da bo zadnji del svojega življenja prebil v molitvi in v poslušanju Boga. To je čudovito! Veliki vernik pravoslavnega izročila prejšnjega stoletja, Olivier Clément, je imel navado reči: »Civilizacija, kjer se ne moli več, je civilizacija, kjer starost nima več smisla. To je strašljivo. Potrebujemo predvsem stare, ki naj molijo, zakaj starost nam je dana prav za to. Čudovita stvar je molitev starih.

Mi, stari, se lahko zahvaljujemo Bogu za prejete dobrrote in izpolnimo praznino nehvaležnosti, ki obdaja družbo. Lahko posredujemo za pričakovanja novih rodov in dajemo dostojanstvo spominu in žrtvam preteklosti. Ambiciozne mlade lahko spominjamo, da je življenje vrez ljubezni, prazno življenje. Preplašenim mladim lahko povemo, da je strah pred bodočnostjo mogoče premagati. Mlade, ki so preveč zagledani sami vase, lahko poučimo, da je več veselja v dajanju kot v sprejemanju. Dedki in babice so stalni "pevski zbor" v velikem duhovnem svetišču, kjer prošnja molitev in petje hvalnic vzdržujeta skupnost, ki dela in se bori na polju življenja.

Molitev končno neprastano očiščuje srce. Slava in prošnja Bogu varujeta pred okamenitvijo srca v zameri in sebičnosti. Kako je grd cinizem starca, ki je izgubil smisel svojega pričevanja, prezira mlade in ne deli življenjske modrosti! In nasprotno: kako je lepo opogumljanje, ki ga kak starec uspe prenesti kakemu mlademu, ki išče smisel vere in življenja. To je zares poslanstvo starih staršev, poklic starih. Besede starih staršev imajo za mlade nekaj posebnega. In oni to vedo. Bese, ki mi jih je dala napisane babica na dan mojega duhovniškega posvečenja, še vedno nosim s seboj v brevirju in jih pogosto preberem. Mi dobro storijo.

Kako bi si želel Cerkev, ki bi izzvala kulturo izločanja s prekipevajočim veseljem

novega objema mladih in starih! In za to, za ta objem, danes prosim Gospoda.

Družina (6. stari starši)

To in prihodnje razmišljanje je posvečeno starejšim, ki so v družinskem krogi stari starši in strici. Danes bomo razmišljali o problematičnem današnjem stanju starejših, prihodnjič pa, bolj pozitivno, o poklicu, ki ga vsebuje to življenjsko razdobje.

Po zaslugi napredka v medicini se je življenje podaljšalo, ni se pa "podaljšala" družba za življenje. Število starejših se je povečalo, naše družbe pa se niso dovolj organizirale, da bi zanje napravile prostor z dolžnim obzirom in upoštevanjem njihove fizične občutljivosti in dostojanstva. Dokler smo mladi nas vleče k temu, da se ne menimo za starost, kakor da bi to bila bolezen, ki se je je treba izogibati. Ko pa postanemo starejši in še posebej, če smo revni, in povrh še bolni, občutine luknje v družbi, programirani za učinkovitost, ki se posledično ne meni za stare. In vendar so stari bogastvo, ki ga ne gre zametavati.

Benedikt XVI. je ob obisku nekega doma za stare uporabil jasne in preroške besede ter rekel: »Kakovost neke družbe, hočem reči civilizacije, se presoja tudi po tem, kako ravna s starimi in po mestu, ki jim je pridržano v skupnem življenju« (12. novembra 2012). Drži! Pozornost do starejših je značilnost civilizacije. Ali neka civilizacija posveča pozornost starim? Ima prostor za stare? Ta civilizacija bo napredovala, če bo znala spoštovati modrost, znanje starih. Civilizacija, v kateri ni prostora za stare, ali jih zavrača, češ da delajo probleme, nosi v sebi virus smrti.

Na Zahodu raziskovalci značujejo sedanje stoletje kot stoletje staranja: število otrok se manjša, število starih narašča. To neravnotežje nas kliče, še več, je velik izziv sedanje družbe. Pa vendar neka kultura dobička skuša prikazati stare kot breme, kot balast. Ne samo da nič ne pridelajo, misli ta kultura, ampak so celo breme. In končno: kaj je rezultat takšnega mišljenja? Treba se jih je znebiti. Grdo je, videti stare zavržene je greh! Tega si ne upajo reči odkrito, pač pa počno. Nizkotno je navaditi se na tako kulturo izločanja. Toda mi smo navajeni, da se znebimo ljudi. Radi bi se znebili našega naraslega strahu pred slabostjo in

ranljivostjo, toda s tem povečujemo v starih tesnobo, da jih grdo gledamo in so zapuščeni.

Za časa mojega dela v Buenos Airesu sem se z roko dotaknil te resničnosti in njenih problemov. »Stari so zapuščeni in ne samo v materialnem pomanjkanju. Zapuščeni so v sebični nezmožnosti, da bi sprejeli njihove omejitve, ki odsevajo naše omejitve, v mnogih težavah, ki jih morajo prestati, da prežive v neki civilizaciji, ki jim ne dovoljuje, da bi v njej sodelovali, da bi jo imeli za svojo, da ne bi bili označeni kakor to zahteva potrošniški model, da »so samo mladi koristni in smejo uživati«. Toda ti stari bi morali biti za vso družbo modrostna zaloga našega ljudstva. S kakšno lahkoto uspravamo vest, kadar ni ljudezni!« (*Solo amore ci può salvare*, Città del Vaticano, 2013, str. 83). In tako se dogaja. Spominjam se, ko sem obiskoval domove počitka in sem govoril z vsakomer ter mnogokrat slišal tole: - Kako je z vami? In z vašimi otroci? - Dobro, dobro! - Koliko jih imate? - Veliko. - Pa vas pridejo obiskat? - Seveda, seveda, vedno prihajajo. - Kdaj so pa prišli zadnjikrat? - Spominjam se, da mi je neka ženica rekla: »Za božič.« Pa smo bili v avgustu. Osem mesecev ne da bi jo otroci obiskali, osem mesecev zapuščena! To se imenuje smrtni greh, jasno? Babica nam je pripovedovala zgodbo o dedu, ki se je umazal, ker pač ni mogel dobro nesti žlice juhe v usta. Sin, torej hišni gospodar, je odločil, da ga bo imaknil od skupne mize in je naredil mizico v kuhinji, kjer je stari jedel sam, da ne bi delal sramote, kadar so prišli prijatelji na kosilo ali večerjo. Nekaj dni zatem je prišel domov in našel najmlajšega sina, ki se je igral z lesom, kladivom in žebli in nekaj delal. Pa mu je rekel: »Kaj pa počneš? - Mizico bom naredil. - Mizico? Zakaj pa? - Da jo boš imel ti, ko boš star in boš lahko jedel tam.« Otroci imajo več vesti kot mi!

V tradiciji Cerkve je prtljaga modrosti, ki je vedno vzdrževala kulturo bližine starim, neko razpoloženje prijaznega in solidarnega spremljanja tega zadnjega dela življenja. Ta tradicija ima korenine v Svetem pismu, kot to dokazujejo izrazi v Sirahovi knjigi: »Ne zavračaj pripovedovanja starih, saj so se tudi oni učili od svojih očetov. Od njih se boš namreč naučil pameti in kako odgovoriti, ko se pokaže potreba« (Sir 8,9).

Cerkev se ne more in se noče poistiti z mentaliteto nestrpnosti in še manj nezanimanja in prezira glede starosti. Ponovno moramo zbuditi skupnostni smisel za hvaležnost, za naklonjanost, za gostoljubnost, ki bo dal starim čutiti, da so živi del skupnosti.

Stari so možje in žene, očetje in matere, ki so bili pred nami na isti poti, v isti naši hiši, v isti naši vsakdanji borbi za dostojanstveno življenje. So možje in žene od katerih smo veliko prejeli. Če je nekdo star še ni tujec. Stari smo mi: čez malo, čez dolgo časa, pa neizogibno, čeprav na to ne mislimo. In če se ne bomo naučili lepo postopati s starimi, bodo tudi drugi z nami tako postopali.

Vsi stari smo nekoliko krhki. Nekateri so posebno slabotni, mnogi so osamljeni aoi zaznamovani z boleznijo. Nekateri so odvisni od nujne skrbi drugih in pozornosti drugih. Bomo storili ta korak nazaj, ali jih bomo prepustili njihovi usodi? Družba brez občutka za bližino, kjer zastonjskost in naklonjenost brez povračila - tudi med tujci - izginjata, je pokvarjena družba. Cerkev, ki je zvesta Božji besedi, ne more dopuščati take izrojenosti. Krščanska skupnost, ki občutka za bližino in zastonjskosti nima več za nujno potrebna, z njimi zgubi svojo dušo. Kjer ni spotovanja starih, ni bodočnosti za mlade.